

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

egész évre	66 L.
fél évre	35 L.
Negyed évre	18 L.
egy szám ára	1.50 L.

Felelős szerkesztő:

DR. HALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Desák F.-a.) 35. sz.

Építő munkát!

„Építő munkában nekünk, magyaroknak, mestert adott a történelem, Széchenyi Istvánt, aki építő munkára buzdított akkor, mikor az egész társadalom romokban hevert.“

Ezek a szavak Bethlen gróf magyar miniszterelnöknek ajkáról hangzottak el a minapában, aki a legnagyobb építő munkán fáradozik: megteremteti az egyetértő munkálkodás közös alapjait Magyarország és a kisantant államai között. Buzdító szavai magyarországi testvéreinknek szóltak; de — nem úgy gondolta, — mi is érthetünk belőlük, akikre itt ugyancsak építő, konszolidáló munka vár: Összeszedni minden faji erőnket fajiságunk kifejtésére és megtartására magunk és országunk javára.

Halljuk meg tehát a buzdító szavakat, váljunk a mi mestertünké is Széchenyi István prófétát.

Nekünk, romániai magyaroknak is tudnunk kell, ki volt Széchenyi István.

Most száz esztendeje álmodozó szunnyadt-tartotta lenyűgözve a magyar nemzetet. A jobbak attól féltek, hogy elpusztul a nemzet és kétségbeesett fájdalommal várták az elmulást. A közömbösek, a nagy többség, gondtalanul éltek a mának és maguknak, hazájukkal éppen nem törődtek. Hinni és cselekedni senki sem mert, senki sem tudott.

Ekkor jelent meg Széchenyi István, aki pusztuló faja iránt való mély szeretetével a legnagyobbra mert vállalkozni, tette, életre fölrázni eltunyult nemzetét. Sok tanulás, sok gondolkodás, sok magagyöt-rés után világosan kitűzte a célt, melyet elérni akart, megfontolta az eszközöket, melyek célja elérésére szükségesek, megedzette akarátát, hogy elszántan végig csi-

náljon mindent önként vállalt célja érdekében.

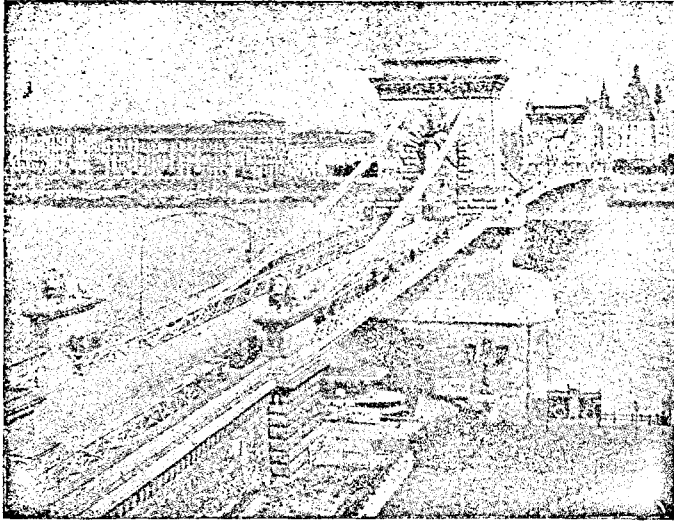
Ez a cél a legnagyobb volt, amit csak egy legnagyobbra hivatott férfi vállalhat; tudomány-

Gróf Széchenyi István.

ban és gazdaságban fölemelni hazáját, hogy politikailag is szabaddá lehessen.

Hozzáfogott a nagy munkához és legelőször is a hitet akarta fölébreszteni és azután megtanítani, amiket és ahogyan minden magyarnak tennie, cselekednie kell.

Lánchíd.

A nagy munka csak félig sikerült. A nemzet fölébredt tétlenségéből, munkához is látott, de Széchenyi tanításaiból nem fogadott meg mást, csak biztató jóslatát arról, hogy Magyarország lesz. A jóslat, mintegy lángoló szövétnek, kápráztatta a nemzetet, míg maga a nagy próféta egyre sötétedő kétségbeeséssel látta, hogy olyan uton akarja jóslatát valóra váltani a magyarság, mely éppen az ellenkezőre vezet.

Azóta nagyot változott a világ. Most már meg kell tanulnunk Széchenyi tanításait, ha a magyar, magyar akar maradni bármilyen országba jelölt is ki neki helyet a végzete.

Széchenyi tanításának alapja igaz szeretete faja iránt. Az igaz szeretet pedig nem vak és nem mindent dicsérő. „Csak az hozhat hasznot, aki lát“. „Nem a vak használ honjának, hanem a szemes, nem a mindent dicsérő, hanem az igazmondó.“

Minden magyart össze akart fogni a munkában is a legfőbb kötelességben: „kiki szeresse felebarátjában a hazafit és embert, ne üldözze és vesse meg, ha más az állapotja vagy foglalkozása, mint az övé.“

A fajszeretet e tanítása után arra tanít, hogy műveltségre kell eljutnunk. „A művelt fej“, „a ki-művelt emberfő“ az okos tudáshoz vezet, mely megadja a tisztánlátást, mely önhittség, önáltatás és öncsalás nélkül megmutatja, hogyan-

fogja föl helyzetét, mit tegyen e helyzetében, hogy megmaradhasson magyarnak „A közértelmesség“ megtisztítja a magyart tévelygéseitől és az ősi bűnöktől. Ezeket többször elszámálja Széchenyi. Ime közülök azok, amelyek oly szépen virágoznak mindmáiglan:

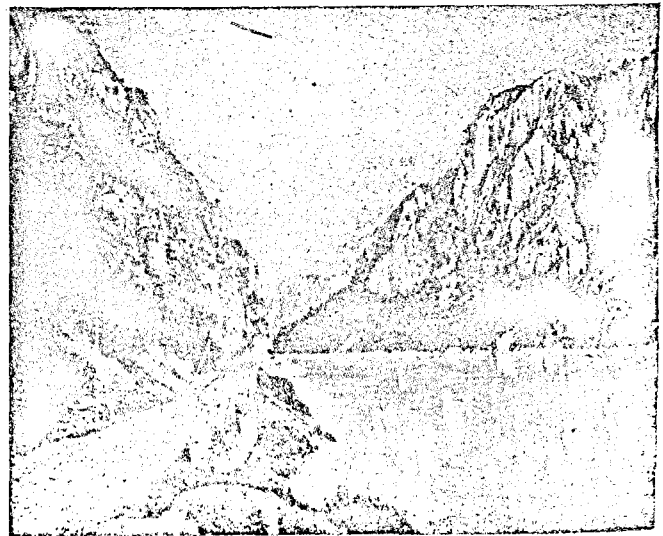
„Alig van köztünk magyarok közt ember, ki a másik megaláztatásán ne örülne.“

„Agyarkodunk egymás ellen, mint tehetetlen sajtférgek.“

„Az emberi nemben lappang, sőt a magyarban éppen nem lappang, de vajmi ocsmányul kitünik az irigység és a sültgalambra való étvágy.“

Sok tanítása közül még ide irok egyet, mely mai körülményeink közt a legfontosabbnak látszik:

„A magyarnak általján véve azt vetik szemére, hogy egyedül szalmatüzként lobban fel, cserfaként azonban sohasem ég. S nyuljunk kebleinkbe, nem úgy van-e? Bizony nem tagadhatjuk. Ámde mi oka ennek? Sokan, sőt tudtommal mindnyájan, kik erről ítélnek, azt hiszik, egyedül keleti gyorsabb vérünk, egyedül természetünkbe szőtt nyughatatlanságunk okozza ezt. Én azonban másutt keresem e tulajdonnak kutfejét, abban t. i. — és itt kérem figyelmezzünk, — hogy eddigelé a magyarnak vezetői jobbára, sőt kirekesztőleg mindig a nemzet lelkesedésére appelláltak, számitási tehetségét azonban soha nem iparkodtak kellőleg ébreszteni.“

Vaskapu.

Szeretném, ha e szavak komoly értelmét megértenék minden helyen, ahol ez országban magyarok laknak és megértve minden faluban támadnának férfiak, akik a magyar nép számitó.

józan felfogását kinevelnék a hasznos, valóban fajfenntartó munkára, a gyakorlati ismeretekre, a szövetkezés, a közös munkálkodás áldására, a gazdasági téren való okszerű haladásra, gyarapodásra, a közös célon, elsősorban minden ismeretünk alapját nyújtó iskoláink istápolására. Ez a vezetés volna az igazi, Széchenyi-szellemű vezetés, ez teremtené minden községben egy-egy kis Széchenyit, egy-egy hív magyart, aki méltóan dolgozna a nagy Széchenyinek, a *legnagyobb magyarnak*, mint Kossuth nevezte, de a *leghívebb magyarnak* is, amint az erdélyi Kemény Zsigmond nevezte, utmutatása, tanítása szerint.

Ha ezt elérné a romániai magyarság, nem kellene félnie a hatalom semmiféle fenyegetésétől, sőt arra kényszerítene minden hazáját komolyan szerető férfit, hogy belássa és méltányolja azt az erőt, melyet a mi népünk képvisel ez országban az építő, konszolidáló munka érdekében.

Hogy Széchenyi (mondj! Szécsényi) István tanításai annál maradandóbban belevésődjenek mindnyájunk emlékezetébe, közzéadjuk a nagy tanítómester arcképét, mely egyik legkifejezettebb ábrázolása és két nagy alkotásának képét: a lánchidat és a Vas-kapu szabályozására tett eredményes munkáját.

Dr. Kiss Ernő.

A Magyar Párt köréből.

Múlt számunkban megemlékeztünk arról, hogy az iskolákat és így a magyar kulturát ért súlyos sérelmek orvoslása céljából úgy a Magyar Párt, mint az egyházak képviselői küldöttségileg személyesen járulnak Ő Felsége elé. A küldöttséget a király e hó 12-én fogja fogadni. Itt emlíjük meg, hogy a Magyar Párt Intéző Bizottsága folyó havi ülését e hó 12. helyett 22-én fogja megtartani a szokásos időben.

Dalos nép valánk

Mikor a Volga menti, végtelennek látszó pusztágon tegezzel vállunkon, perzsa karddal oldalunkon, félceg paripánkon ülve, ellenség lábának zörrejét hallgatók, hátunk mögött daliás fállosok áldoztak a rettegett Hadurnak s kuruzslók ajkán dalba szökött magyar szívünk keservének, reményének, örömeinek mélyéges érzése...

Kárpátok koszoruzta, Duna-Tisza öntözte földünön megpihenve, rettegő szomszédok kardkalapálásának, pengeverésének a zenéje mellett megsarcolók lev városát s krónikások feljegyzése szerint boldog volt a ház, hol csengő dalunkra rázendítettünk, édes muzsikánk megszólalt...

Dicsőséggel övezett kardunkat szent királyunk szelid szavára, keresztyénség szeplőtlen parancsára a hüvelyébe tevők, de ajkunkra a dal még szebb, andalítóbb lön — úgy, hogy elbűvölők véle még magát Gellértet, a nagy püspököt is...

Regösök kobzaik, hegedűsök lantjaik hangja édesbus pengetése mellett öntők dalba a multat és jelent s zengénk, muzsikálánk az új falvak és városok népének, seregek és sokaság gyülekezetének...

Tinódi és Balassi ajkán égő honszerelmünk, bánító csalódásunk kívánczok dalba.

Mohácsnál fejét vevék Nagy-Magyarországnak, de nem bánhatták, ki nem téphették lelkünkben a dalt. Ama szomorú napok szomorú perceiben is felsírt, felzokogott szívünkben a dal a Nagyasszonyhoz, a Boldogasszonyhoz... Könnyekkel volt tele, de dal volt, magyar dal, mely imába magasztosult s áldásban szállott vissza reánk...

A nagy Rákóczy tiszta küzdelmének a szatmári békébe való olvadása után szívünk hurjain a megdöbbenés, a fájdalom játssza lelkünk zokogó nótáját s olvasztá dalba. Dalba, melyben a mult dicsőségének egyetlen büszke emléke s a jövő reményének egyetlen halovány sugara sem csillana fel. Csak dalolánk sirón, bánatosan s szívünk e daloló fájdalmát a bujdosó dalokban dicsőítők meg.

Majd Csokonai őszinte, gyöngéd lelkén, Kisfaludy Sándor lobbanékony szívén szűrők át dalban gazdag lelkünk érzelmeit.

Czuczor lágyan csengő, Kisfaludy Károly szelid fájdalommal megszentelt lantjáról meleg érzéseink patannak dalba...

Petőfi ajkán, szívének lantján, lelkének hurján multunk és jelentünk, tiszta, mocsoktalan fel-fellobbanásunk, őseink haló poraival megszentelt rögünkhöz való görcsös ragaszkodásunk olvada harsogó, diadalmas dalba és fennen hirdető, világgá kláló: dalos nép valánk s azok leszünk!

Igen, dalos nép valánk!... Épen azért hadd szóljon, zengjen, harsogjon hát a magyar nóta ma is kunyhókban és palotákban, törjön fel minél több szívből, szakadjon fel minél több kebelből, áradjon szét minél több ajakról s szolgálja nyíltan, becsülettel kulturánkat s kulturánk mellett a nemzeti érzésnek s faji öntudatnak mélyítését, erősítését. Nem baj, ha egy ezredéves multat is kavarr fel a lelkünkben, mert a multunk dalai, eseményei, a multunk tanulságaira tanítanak. Daloló érzelmeinknek varázs hatalma van, mint mindennek, a mi lelkünk legmélyéből fakad. Ha vérzik is a szívünk, ha tövis sebzi is a lelkünket, ha fájdalom fojtogatja is a torkunkat, ha könnyek harmata nehezedik is szempilláinkra, azért csak hadd szóljon az ének, zengjen nóta, mert a dal balsam a sebre, vérző

szívet gyógyít, fájdalmat enyhít, könnyeket szárít. Felmelegíti a kemény szívet, oroszlánok bátorságát varázsolja a gyáva félénkbe. Belőle merítünk erőt, ha kell, vigaszt, ha szomjuhozza lelkünk, önmérsékletet, ha reászorulunk, általa tanulunk tűrni, ha szükséges. Addig, míg dalos a lelkünk, nótás az ajkunk, ne féltsenek minket és ne féljenek tőlünk, mert a nótás ember romlott, becstelen, áruló nem lehet. Daloljunk hát csak tovább s őrizzük, fejlesszük féltő szeretettel nótáinkat, mert ez egyedüli kincsünk, mit el nem vehetnek, mitől meg nem foszthatnak. Bezárhatják iskoláinkat, elkobozhatják templomainkat, kihuzhatják a utolsó rögöt lábunk alól, békót tehetnek sajtóinkra, de magyar szívünk, magyar érzelmeinek dalba perdülését, nótában nyilvánítását meg nem tilthatják, el nem fojthatják. Ha a világnézetek különbsége, sors osztogatta javak aránytalansága éket is ver soraink közé, hadd szóljon a nóta, zengjen a dal s dobbanisa-össze a szívünket, kapcsolja egybe a lelkünket s tűzzön, forrasszon, olvasszon eggyé most és örökre...

Rajta! Csak daloljunk, csak nótázzunk tovább!
(Csiksomlyó.) P. Lukács Mansvét.

KÜLFÖLD

Nagy átalakulás készül Anglia külpolitikájában.

Bonar Law, aki Lloyd Georgeot fölváltotta az angol miniszterelnöki székben s aki később szintén távozni kényszerült, a napokban 62 éves korában meghalt. Halálával egyidőben a bukás szélére jutott az a politika is, amelyet képviselt. A konzervatív párt, amely Lloyd George távozása után uralomra jutott, kifelé semmi eredményt sem tudott elérni. A franciák tovább erőszakoskodtak a németekkel szemben és az angol javaslatokat, amelyek a hadisarc rendezésére irányultak, semmibe sem vették. Bent, Angliában a konzervatív uralom alatt állandóan nőttek a gazdasági zavarok s ma sehol sincs több munkanélküli, mint ebben a dúsgazdag államban. Mind e bajok miatt az angol közvélemény nagyon el van keseredve és visszakívánja a Lloyd George vezetését. Ha megtörténik, hogy Lloyd George visszakerül az angol politika élére: akkor könnyen vége szakadhat annak a kevés összetartásnak is, ami ma Angliát és Franciaországot összefűzi. Lloyd George ugyanis távozása óta egyebet sem tett, mint lapokban, szószéken izgatott a franciák erőszakosságai ellen. Az angol közvélemény közben annyira átalakult, hogy a világsajtóban egyre sürűbben vetődik föl az angol-német szövetség lehetősége. Komoly mérlegeléssel nehezen hihető el, hogy az angolok és németek a közeljövőben szövetkezzenek. Az azonban nyilván-

való, hogy Anglia gyanakvással nézi Franciaország mértéktelen fegyverkezését s kettőjük között a szakítás nagyon gyorsan bekövetkezhetik.

A régi barátok kérése. Németországban új kormány alakult, amelyben az összes pártok képviselői részt vesznek. A szociáldemokraták, akik eddig kormányon voltak, most csak három tárcát kaptak, míg a többi miniszteri tárcán a polgári pártok osztoztak. A nemzeti polgári párt képviselője: *Kanitz* közéletmészéi miniszter nyilatkozatot tett egy budapesti újság képviselőjének, amelyben megható szavakkal emlékezik meg Németország és Magyarország régi barátságáról. Nyilatkozatából kiragadjuk az alábbi részeket. — Legelső és legfontosabb feladatomnak tartom az inség leküzdését. Legelső sorban a nagyipari városokat kell a romlástól megmentenünk. Az egyetemes semleges világhoz fordulunk segítségért, de *főképpen Magyarország segítségét várjuk.* Azokra a baráti kapcsolatokra hivatkozunk, amelyek még a múltból fennállanak a két ország között. Közvetlenül a magyar kormányhoz és a magyar néphez fordulunk, amely megfogja kérés szavunkat hallgatni. Arra kérjük a magyar népet, hogy indítsa meg a mentőakciót, mert Németország éhező tömegein csak a gyors baráti támogatás tud segíteni.

Törökország új államformája. A győzelmes török hadsereg elérte célját: bevonult Konstantinápolyba és átvette a város védelmét és igazgatását az antant csapatoktól. A nagy esemény kapcsán sor került a kormányforma meghatározására is. A nemzetgyűlés a köztársaság mellett döntött s Kemal pasát, a nemzeti ügy hőst, köztársasági elnökké választotta, Ismed pasa pedig az új uralom miniszterelnöke lett.

Dolgozik az orosz arany. Mindinkább kivilágosodik, hogy a német forradalmi mozgalmakat az oroszok is szítják tőlük telhetően. A múlt hó folyamán több orosz kommunista érkezett Sászországba, akik óriási pénzüsszegeket hoztak magukkal. A birodalmi kormány nagy vizsgálatot vezetett be a külföldi izgatók ellen

„Glausch“-féle „Haematinum“ aromatikus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által
ajánlva vérszegénység, szá-
padtság, étvégytalanság és
gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjában
étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb

Kapható mindenütt!

Vezérképviselet Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

HÍREK

Gondolatok halottak napján.

A Magyar Nép egyik számában egy gyönyörű vers a *Katona temetők* megjelenése óta egy gondolat ánt engemet: világháboruban elesett dicső hőseink evét örökítsük meg!

Mindég eszemben van, — mindég fülemben zúg annak két sírófája, mely így hangzik:

Bajtársaim, kik ott voltunk
S a sors vissza hozott minket,
Gondoljunk csak néha rájuk,
Ujtsuk föl emléküket. —

Gondoljunk csak néha rájuk,
Ne legyenek feledésben,
Édesebb lesz nyugodalmuk
Az idegen föld ölében. —

Valóban kedves volt bajtársaim, kik ott voltunk s láttuk egy-egy szenvedő, súlyos sebeiben halállal vívódó bajtársunkat, ki utolsó perceiben is Istenhez hódolva övéire, szeretteire gondolt, — minket illet, nekünk szól a vers: Gondoljunk csak néha rájuk, Ujtsuk föl emléküket. — Kik ott voltunk együtt velük s láttuk őket ép egészségben kötelességüket hűen teljesítve, néhány perc múlva pedig gránát, srappell egy fegyver golyója által halálra sebesülve, ugyebár egy fájt mindnyájunknak az ő sebök, ugyebár arra gondoltunk mi is: hátha a következő percen minket talál!

Tehát „ne legyenek feledésben” azok, kikkel együtt szenvedtünk évek hosszú során keresztül, mert: „Édesebb lesz nyugodalmuk, az idegen föld ölében”, a idehaza lerójuk irántuk a kegyelet, a hála adóját. Hiszen nincs az a falu, nincs az a család, kinek hősi halottja ne volna, családapák a férfikor delén, felnőttek telve reménnyel s bizalommal, oly sokan nem örökök meg!

Márványtáblát, örök emléket emeljük nekik közönségesből, aranybetűkkel örökítsük meg neveiket minden faluban s méltó helyen, a templom falába szentítsük be e lapot, hogy olvassa el az utókor, hogy halottak hőseink, kik a haza védelmében véreiket el, kik voltak nekünk vértanúink, — hogy volt egy nép, melynek homlokára fel volt írva e szó: „Hazáért!”

Elesett hős családapák felnőtt fiait, leányait, kik a legjobbat veszítették, élő családapák, élő családanyák, akik a kedves jó fiaitokat siratjátok, testvérek, kik egy szerető, hű, jó testvért veszítettetek el: adakozzatok e szent célra:

Adakozzatok holtig tartó gyászruhát viselő szomorú özvegyek, adakozzunk csaták tűzéből, ezernyi veszély megért volt bajtársaim, hogy legyenek ők is itthon, hogy legyenek ők is örökre templomainkban!

Volt bajtársaim minden faluban: egy páran velem gyászszegélyű papirt és kezdjük meg a gyűjtést!

Lelkész urak a prédikációk után egy-két vasárnapon hívják föl a hívek figyelmét: adakozzanak e szent, e nemes célra, hogy a közelgő karácsonyi szent estepekre szeretett drága véreink, dicső hőseink neve

legyen soha el nem hervadó koszorúval megörökítve. Ugy legyen!

(Réty, Háromszék megye.)

Egy volt bajtárs:
ifj. Szántó András
gazdálkodó.

Olvasóinkhoz.

Tisztelettel felkérjük olvasóinkat, hogy hátralekös előfizetési díjaikat sürgősen rendezni sziveskedjenek. A szerkesztői üzenetek pontos elolvasását olvasóink szives figyelmébe ajánljuk, idő és költség kiméltetés szempontjából az előfizetési hátralekókat szerkesztői üzeneteinkben hozzuk.

Mindent kisajátítanak. A termőföld után most a fürdőket veszik el régi tulajdonosaiktól az agrár bizottságok. Homorodfürdő ügyét már rendezték a román állami tisztviselők javára. Most Szovátára került a sor, amely jelenleg egy részvénytársaság birtokában van. A híres fürdőt kilencven holdnyi területével és berendezéseivel, villáival együtt román kulturális célokra akarják elvenni. Az ármegállapításnál az 1913-beli állapotokat veszik alapul.

Hősi halottak ünnepe. A pápa fölhívta a katolikus egyház összes lelkészeit, hogy minden évben november folyamán a hősi halottak lelki üdvéért imákat mondjanak.

Anyai önfeláldozás. Olaszországban történt az alábbi megható eset. Egy Rolella Mária nevű huszonegy éves fiatalasszony a gyermekével együtt haladt az országuton. Egy automobil közeledett feléjük. Az anya átugrott az út másik szélére s hívta gyermekét is, de a gyermek megállt egyenesen az automobil utjában. Az anya ekkor visszahajolt és eltaszította a gyermekét az automobil elől, az automobil azonban az ő testén száguldott keresztül és halálra gázolta.

Kivándorlók családja. Kolozsvárt a napokban letartóztatták egy Petringenár Juon nevű „urat”, aki hat vagyonos román földművesről 250 ezer leut csalt ki azon a címen, hogy utlevelet szerez nekik Amerikába. A házkutatás alkalmával sok pénzt találtak nála, amit hasonló szédelgésekkel szedett össze.

Az erdélyi közönség tájékoztatására jelentjük, hogy bukaresti Irodánkat f. hó 8-án Str. Caragiale 15 alól a Str. Sf. Voivozi 12 alá helyeztük.
Az Erdélyi Segélyiroda.

Román dicséret a magyar földműves számára. Jorga román tudós a politikai életben is tevékeny részt vesz. Most a Bratianu-kormány politikájára ellen küzd nagy hévvel. Egyik utóbbi beszédében a román földművesek sorsát ecsetelte. Idevonatkozóan a következő érdekes megjegyzést tette: *Szégyelnünk kell, hogy a magyar és szász földműves mennyivel értelmesebb és képzetlenebb a román földművesnél!* Bizony a jó iskolák műveltséget teremtenek. Azok működését utánozni és nem elfojtani kellene.

Uj táplálóanyag bevezetése. Kínában már régóta termesztik a szójababot. Európában eddig azért nem terjedt el, mert keserű íze van. A tudósok nagyon sokat kísérleteztek, hogy ezt a keserű ízt elvegyék, de sikertelenül. Most végre egy magyar egyetemi tanár olyan eljárást fedezett föl, amely a szójabab keserű ízét megváltoztatja anélkül, hogy a többi tápláló anyagot megrontaná. Budapesten most hatalmas alapítókéval egy malmot alapítottak, amely a szójabab őrlésével fog foglalkozni. Szakkörökben nagy várakozásokat fűznek a magyar találmányhoz, mert a szójabab tápláló ereje rendkívül nagy. A kísérletek azt mutatják, hogy a Berceier tanár eljárásával készített szója liszt egy kilójának annyi tápláló ereje van, mint két kiló husnak és egy félkiló buzalisztnak együttvéve. Nem lehetetlen, hogy az új tápláló anyag természetese egészen át fogja alakítani a mostani mezőgazdasági termelést.

Lassanként megismernek. Mostani számunkban Jorga román tudósának egy nyilatkozatát közöljük, amelyben megdicséri a magyar földműves műveltségét és jóra valósságát. Azt hisszük, a regát urai egyéb dicsérni valót is találnának nálunk, ha megismernék. Bizonyosság erre Marghilomannak, a híres román politikusnak véleménye, amit közelebbről tett temesvári látogatása után fejezett ki. — Látva azt, hogy erre felé mennyivel fejlettebb az ipar és kereskedelem, mint a regátban — mondotta Marghiloman — elkeseredéssel kell megmondanom: *vétek, amit a csatolt területekkel művelnek!* Nekünk regátbelieknek kellene fölemelkednünk az itteni színvonalra s nem úgy cselekednünk, hogy ez a terület visszasüllyedjen oda, ahol a regát van. Sajnos még kilátás sincs arra, hogy a jobb belátás győzzön. Megindultunk a helytelen uton és süllyedünk: ki tudja meddig? — Bizony jobb belátásra volna szükség, mint a milyennel a csatolt területek ügyeit most igazgatják. Ebben mi is teljesen egyetértünk Marghilomannal.

A hosszas kormányválság végre befejezést nyert. Az átalakulás azonban távolról sem jelent gyökeres változást, a kormányzás szelleme továbbra is a régi marad. Kisebbségi helyzetünket illetőleg túlságosan bizakodók nem lehetünk. Beszélnek a liberális és a néppárti bomlásáról is, ez azonban még a jövő títka. A kamarában Mániu Gyula hatalmas beszédet tartott, amelyben éles szavakkal mutatott rá a jelenlegi kormányzat hibáira és vétkei mulasztásaira. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak Mániu felszólalásának és már is rebesgetik, hogy a jelenlegi kormány nem lehet hosszú életű.

Toldalag ünnepe. Kedves ünnepben volt része október 7-én Toldalag községnek, a ref. egyház ujonnan vásárolt harangjának felszentelésén. Ünnepi díszben vonult fel e nap reggelén a templomba vallásfelekezeti külömbiség nélkül — az egész falu. Istenféld, templomjáró nép lakja a falut, de annyi népet az öreg templom még nem látott. Az áhitatos gyülekezetet Széll Jakab vajdaszentiványi lelkész vitte magával az imádság szárnyain a Mindenható Atyához. Felszentelő beszédét Kiss Lajos görgényi esperes mondott s igazi ékezőlással állította egymással szembe a becsület és átok hegyét. A beszerzési történetet Adorján pókai lelkész olvasta fel, kiemelve Tökés János tanitót, ki 30 év óta

minden szorgalmát, tehetségét, egészségét szeretett egyházának adta, ki e harangot is semmiből teremtette elő, ki büszkeséggel viselheti a néptanító nevet. Délben közebéd volt, minek előteremtéséért Keresztesiné Zöld Ilonát, Tökés Jánosnét és Molnár Jánosnét illeti elismerés és hála. Délután Tökés János rendezése mellett fényesen sikerült műkedvelő előadás volt. 1. A harang felíratáról — „Szóljad, ha örvend, szóljad, ha fáj, szóljad ha reszket a szív, hogy az Isten jelen van” — iri három verset szavalta el három lány. 2. Petőfi „Bolond Istók”-ját adták elő meglepő jó eredménnyel s nem lehet tudni, hogy Molnár Jóska, Takács Marci, Molnár Zsuzsika, Takács Zsuzsika, Berecki Eszti magyar szereplők, vagy Butyulka Máriskó, Butyulka János Butyulka Anikó, Butyulka Zsuzsika román szereplők voltak-e jobbak, mert helyüket mindnyájan derekasan megállították. (Bolond Istókból Tökés János csinált három felvonásos színművet.) 3. „Jelen és múlt” triológót adták elő: Fekete Ferenc, Takács Márton és Butyulka Zsuzsika, szintén jó sikerrel. 4. Az egyes pontok között és a végén Pataki János tanító vezetése mellett a pókai dalárda tette szép énekével változatossá a kedves délutánt.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETVÉLEMÉNYEK

Milyen mélyen szántunk?

A minap két gazda a fölött vitatkozott, hogy jó-e mindig mélyen szántani? Az egyik azt vitatta, hogy igen, a másik azt fejtegette, hogy mélyen szántani csak néha-néha szabad. Az egyik gazda nagyra van vele, hogy mindig 10—14 cm. mélyen szánt, ez pedig téves nézet, mert ha jó is általában a mély szántás, még sem jó mindig mélyen szántani, mert vannak esetek, a mikor helyesebben cselekszünk, ha nem mélyen, hanem sekélyen szántunk. Különböző szántások alkalmával felváltva, hol mélyebben, hol sekélyebben kell szántani. Ez a szántásnak régi bevált szabálya, a melytől nem jó eltérni. Ha mindig egyformán mélyen szántunk, akkor az eke talpa a földünk alattját, t. i. a szántás alatti réteget annyira lesimítja, hogy azon keresztül a növények gyökerei nem tudnak keresztül hatolni. Kérdés tehát: mikor szántunk mélyen, mikor közép mélyen és mikor sekélyen? Sekély szántás alatt az 5—10 cm. mély szántást értjük, a közép mély szántás a 10—15 cm. és mélyen akkor szántunk, ha ennél mélyebben pl. 20—25 cm.-nyire szántunk.

Sekélyen szántunk, ha tarlót buktatunk és pedig azért, hogy az alászántott tarló és a gabona gyökere minél hamarabb elrothadjon, de más részt azért is, hogy a gyomot irtsuk. A gyomnövényeknek elhul-

tatott magja hamarabb csirázik, ha sekélyen alá lesz takarva. A pipacs, vad repce, vadborsó és egyéb gyom hamarabb kél a nyár végén, ha sekélyen lesz alátakarva, az élőlő gyomok pedig mint a vadperje (tarack) és az acsat hamarabb kiszárad a sekély szántás után. A sekély szántással az állatokat is kíméljük és gyorsabban végezzük a munkát.

Sekélyen szántunk, ha a kukoricát, vagy borsót vetünk és az elszórt vetőmagot alászántjuk, vagy ha burgonyát eke után ültetünk, mert ha ilyen esetben mélyen szántanánk, akkor a vetőmag nem kelne és a burgonya sem hajtana ki.

Sekélyen szántunk, ha trágyát alá borítunk. Elegendő, ha a trágyát olyan mélyen szántjuk alá, hogy a föld a trágyát tökéletesen elborítsa, de nagyon el ne temesse. A trágyával együtt sok gyommag is kerül a földre, a mi hamarabb kel ki és gyorsabban elpusztítható, ha sekélyen szántjuk alá.

Ezekkel szemben mélyebben kell szántani a vetőszántáskor. Ha a vetés alá csak sekélyen szántunk, akkor nagy hibát követünk el, mert a növények gyökerei a sekélyen megszántott földbe nem tudnak kellő mélységre behatolni, azért csak silányul fejlődhet a vetés, ellenben a mélyebben megmivelt földbe a gyökér is mélyebben tud lehatolni és bővebben táplálhatja a növényt. De a vető szántáskor óvakodjunk túlságosan mélyen leszántani a földbe, mert akkor nyers földet hozunk föl a felszínre, ez a nyers föld pedig vesztéllyel jár a vetésre. A legtöbb esetben tehát legheylesebben cselekszünk, ha *vetőszántáskor közép mélyre*, vagyis 12—15 cm.-nyire leszántunk. Ha pedig a földünk nagyon rossz, talajunk nagyon sekély, az alsó talaj pedig rossz minőségű pl. vasas vagy köves, akkor jobb, ha csak sekélyebben szántunk.

Mélyen szántunk az őszi szántás vagyis *őszi ugarolás* alkalmával. Ősszel u. i. nem árt, ha nyers földet is fölhozunk a föld színére, mert ez a tél folyamán elporlad és tavaszra termékenyvé válik, kivált ha ezt a földet a tél folyamán meg is trágyázzuk. Őszi szántáskor, amikor a földbe csak tavasszal vetünk, legcélszerűbb 15—20 cm.-nyire szántani.

Répa alá, kivált cukorrépa alá ennél *mélyebben* szántanak, mert a répa gyökere egyenesen lefelé nő a földbe és ezért mélyebben megporhanyított földet kíván. Répa alá 30—40 cm.-nyire is megszántják a földet. Az ilyen szántást *mélyítő szántásnak* nevezik.

A mély miveltés bizonyos körülmények mellett nagy előnnyel jár, de nem mindig, azért óvatosnak kell lenni a mélyítő szántás alkalmával. Előnye a mély miveltésnek az, hogy a mélyen megmivelt földön nagyobb terméseket érünk el, a termés jobb minőségű és biztosabb is lesz, mint a sekélyen megmivelt földön, mert a mélyen megszántott földön a vetés job-

ban állja ki az aszályt és a nagyon esős időjárás sem tesz annyi kárt, mint a sekélyen megmivelt földön. Az ezidei száraz nyár jó bizonyítékot szolgáltatott erre. A szántó földnek mély miveltése szép jövődelmet biztosít, de csak ott, ahol ezt helyesen alkalmazták, különben nincs sikere.

Veszedelemes a mély miveltés vadvizes áradásoknak kitett szántóföldeken, továbbá nagyon sovány és nyers talaju földeken. Ilyen helyeken a mély miveltéssel a földet több évre elrontjuk. A mély miveltés csakis jobb minőségű, mély rétegű földeken ajánlható. A mélymiveltés továbbá nagyobb költséggel jár, a mely csakis a jó földön térül meg.

Mély szántáshoz mindig csak ősszel szabad hozzá fogni és pedig olyan földet kell mélyen megszántani, amelybe következő tavasszal répát, burgonyát, kukoricát vagy lucernát akarunk vetni. Ha ez a föld nem elég kövér, akkor azt a tél folyamán meg kell trágyázni.

A mély miveltést kétféle módon lehet végrehajtani. Ha a mélyítendő szántóföld talaja elegendő mély és altalaja is jó természetű, tehát nem nyers, nem vasas, se nem kövecses, akkor a földet *mélyen járó ekevel* szántjuk meg. Ehhez külön *mélyítő eke* szükséges. A mélyítő szántásnak ezt a módját cukorrépa miveltés alá alkalmazzák. Cukorrépát nem is lehet másképp sikerrel termelni. A mélyítő eke vontatásához 2—3 pár ökör kell.

De mélyíthetjük a tatajt a *turó ekevel* is, a melylyel a közönséges eke után keletkező nyílt barázdát 10—12 cm.-re megporhanyítjuk. A turó eke olcsóbban beszerezhető és könnyebben is vontatható, mint a mélyítő eke. Ezt a pár ökör is elbirja. A turószántást minden jobb talajon alkalmazhatjuk, de alkalmazható az olyan talajon is, melynek alsó talaja rossz, a melyet azért felszínre hozni veszélyes. A turó szántás sohasem lehet hátrányos, mert a nyers altalajt nem hozza felszínre. Ezeknél fogva ott, hol a földet mélyebben akarjuk megmivelti, legtanácsosabb a mélymiveltést turóekevel megkezdeni és csak később a mélyítő szántásra áttérni.

A mélyítő szántás alkalmával a föld mélyebb rétegeből hozunk felszínre bizonyos réteget, a mely a földnek tartalékát képezi, a melyben csak néha-néha szabad nyuini. Azért mondják egyesek, hogy a mélyítő szántással a *tökéhez nyulunk*. A tökéhez nyulni pedig nem szabad minden nap, mert akkor hamar elfogy.

Nagy általánosságban pedig az a jelszó áll, hogy többre viszi az, a ki kevés földjét jól és mélyen megmivelti, mint az, a ki annyi földet szerez, hogy nem győzi munkával. Nem annyira a földet, mint inkább a munkát kell szaporítani.

dr. Péter Béla.

A gazdatisztek és bérlők földigénylése. A földreform törvény 99. §-a oklevéllel bíró gazdatiszteknek és bérlőknek 50 kat. hold földet biztosít. A gazdatisztek több ízben fordultak illetékes fórumokhoz igényük kielégítése érdekében és mindenkor azzal az indokolással küldötték vissza a felszerelt beadványokat, hogy az ügy csak a földreform végén lesz aktuális. Most, hogy a Király a trónbeszédben kijelentette, hogy a földreform majdnem befejeződött, csak az erdők kisajátítása van hátra, a gazdatisztek s bérlők ismét akcióba lépnek. Ez ügyben a héten Marosvásárhelyen ülést tartottak, amelyen ez ügyben való eljárásra egy bizottságot küldöttek ki, mely bizottság a jövő héten valamelyik napján Kolozsvárt az Erdélyi Gazdasági Egyletben ülést fog tartani és ezt követőleg felkeresi Petrini Emilt, földművelésügyi resort vezetőjét, hogy felkérje, miszerint a gazdatisztek és bérlők rég vajudó ügyét magáévá téve, Bukarestben a kérés mielőbbi kedvező elintézését szorgalmazza.

Gyümölcsfa-csemeték. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület gyümölcsfaoltványokat bocsátott közre Gyümölcsészeti Szakosztálya útján. Az árakat következőleg áhaptották meg: Félmagas törzsű körte, alma, barack-csemeték drbként 60 leu, dió és szilva 50, cseresznye, meggy 60 leu. Korona nélküli fiatal csemeték 10 leuval olcsóbbak. Diófa 75 leu.

Heti piac.

Tájékoztató árak a „Magyar Nép” külön tudósítójától.

Gabonaneműek.

Kolozsvár. Az őszi nagyvásár gabonaneműekben nem volt sokkal gazdagabb, mint a rendes heti vásárok. Buza mázsája 450—500, árpa 400, zab 380, kukorica 450, pityóka 150—200, nyári rózsa 250—300, paszuly fehér 1000—1200, kis tételben kilóra 13, gránát 1500, kis tételben 18, mák 3000—3200, lit. 25, lencse 2000, kis tételben lit. 20—22, borsó litere 15, dió kilóra 16, kisméka 160 leu.

Dés. Buza mázsára 480, rozs 450, kukorica 420, zab 310, árpa 410, főzöliszt 600, kenyérliszt 550, fehérkenyér 800, barna 500 leu.

Gyümölcs.

Kolozsvár. Alma kilója 4—6, körte 5—10, szőlő 10, aszalt szilva 13, birs 8 leu.

Vetemény.

Murok mm. 450—400, petrezselyem 400—500, hagyma 300—400, fokhagyma 1800 leu.

Tej.

Dés. Literenként 6, tejfel 30, teavaj kgr. 100, tehéntúró 20, tehénsajt 18, juhsajt 45 leu.

Élő marha. (Kolozsvár.)

I. oszt. tehén kgr. 12—14 (6—10.000), II. oszt.

4—5 ezer, I. oszt. ökör kgr. 20—30 (párja 30—50.000 leu) II. oszt. jármos párja 15—25.000. Szopósborjú 600—1400, növendék marha I. oszt. (100 kilós) 2500—3000, II. oszt. (80 kilós) 1000—2200 leu.

Az ipar a kolozsvári őszi nagyvásáron.

Lapunk évek során át élénk figyelemmel kísérte az őszi kirakó vásáron a kézműipar fejlődését. Rövid esztendőkorán keresztül az ipar fejlődéséről és pedig főltűnő fejlődéséről adhatunk hírt. Ez a fejlődés természetesen csak viszonylagos és azért feltűnő, mert a háború a kézműipar előrehaladását derekában szakította volt ketté s így az, amit mi fejlődésnek látunk, voltaképp csak gyógyulás. A háború ugyanis a munkaerők túlnyomó részét a harctérre szőllította, ott sok jobbra való törekvés örökre kialudt, vagy a munkaképtelenségig végleg összeroppant. De fölülte jól dolguk az itthonmaradottaknak sem ment, mert a gazdasági nehézségekkel küzdő vásárló közönség, amíg csak tehet, húzta az életet régi felszereléseiével. És így a kereső és termelő erők közös megapadása miatt bizony nehéz sorsra jutott az ipar. A mai vásáron örömmel állapíthattuk meg, hogy a termelés terén kezd a régi iparkodás, mennyiség és minőség szempontjából a régi hozam visszaállni. Egyes iparágak, így a házi szövőfonóipar a multévi termelésének négy-öttszörösével, a kádáripár két-háromszorosával, a fazakasipar, szőrmeipar pedig legalább is a kétszeresével vonult föl. Szij- és szitaiparosok a régi számban, a kerekeseipar pedig a multévi gyenge eredményei alapján megcsökkent erővel rakódott ki.

Tullermelést két dologban tapasztaltunk, a házi szövőfonó ipar és a kádármesterség terén. Mind a kettőnek értékesítő szövetkezetre volna szüksége, mely termékeit nagyobb keresletű vidékre veti, vagy épen kiviteli célokra halmozza föl. És általán szükségesnek látnók a vidéki kézműiparosságnak megszervezését a fuvarozás szempontjából is. Elképed az ember fölülte, mikor hallja az iparos panaszát, hogy Szászrégenből a holmijának Kolozsvárra és vissza fuvarozása tengelyen 4—5 ezer leuba kerül s így bármennyire jól is fest egy vásár bruttó hozama, minden keresete semmivé válik a hihetetlen nagy fuvarköltiségek miatt. Ilyen körülmények között el se tudjuk képzelni, hogy mi lehet pl. egy fazakasnak a haszna, aki az árujáért, ennek nyersanyag értéktelensége miatt, aránylag csekély pénzt kap, ha annak is ekkora fuvarköltiségei vannak. Az iparosságnak nagy terjedelmű és olcsó közös fuvarra

van szüksége. Ilyenül természetesen első sorban a vasutnak kellene szolgálnia. De ehhez is szervezkedni kell; szervezkedni olyan szempontból, hogy egy vagonra való holmi több iparostól összerakuljon, szervezkedni arra, hogy az államtól *biztos* és olcsó vasuti szállítást verkedjenek ki és szervezkedni arra, hogy nagyobb városokban közös raktárcsarnokaik legyenek, melyben az el nem adott maradékhalmijukat a következő vásárig biztos helyen elhagyhassák. Mert a csekély vásári maradékért igazán nem érdemes olyan útra fuvarni adni, mely amugy se vásárra, hanem amugy is a házi műhelyraktárhoz vezet. Gondolják meg az iparosok erkölcsi egyesületei is komolyan a mondottakat, mert mi úgy látjuk, hogy ma a vásárrajlás apasztja el az iparosnak minden igaz jövedelmét.

Részletes helyszíni szemlénket az egyes ipari termékek áraitól, melyek után zárójelben a múltévi árat is odatesszük, a következőkben adjuk:

Kereskesmunkák: Igásszekér vasalással 6—7000 leu (3—4 ezer), egyesfogatu vásári fuvarozó szekér 6000 (2—3 ezer), szekérlajtörja 120 (50—80), kifutó kocsi 1 lovas 6500—9000, zártkocsi kétfogatu 20.000, kerék vasalva 500 (160—180), vasalatlan 300 (100—130), két-kerekű talyiga (gyalogszekér) 2000, sirátszekér 9000 (7000).

Bognáraru: Megjelent a piacon 3 hordós és több mint 40 szekér csebres. Káposztás hordó 100—600 lit.: 450—1350 (200—400) leu, boros hordók 50—100 lit.: 250—500, 100—200 lit.: 400—800, 700 lit.: 1750 leu, használt káposztás hordó 500 leu, félvékás cseber 25—30 (20), 1 vékás 50 (40), 2 vékás 70 (55), nagy csebrek 170 (160), szapuló kád (lugzó) 200 (110), vizes kártya 35 (20), turós deberke nagy 50, kis 35 (20), sütő lapát 30—40 (20—35), szóró lapát 25—30 (18—20), sütő teknő 70—180 (50—150) leu.

Szitaárak: drótrosta 40, csipketörő 60—100, gyakorszita 50—80 (40—60), kukoricaszita 25—40 (25—50), fátolszita 60—80, passzirozó sárgarézből 25—50 (25—60), cindrótból 20—40 leu.

Házi szövő-fonó ipar: négy méteres duplaszélés kockás ágypokrócok ványolt gyapju 800—1200 leu, lópokróc 6—800, szürke harisnyaposztó singje 50—60, fehér 70—80, posztó lábszőnyeg métere 60, rongy 24—30, csikos abrosz gyapottas 280, gyolcs ágyterítő kétszélből 450, cseptüzsák 70, férfi ing kenderből 45, törülköző egyszerű 40, csipkés szélű 70, kisebb gyapott törülköző 40, kendervászon singje 20 leu.

Kalotaszeg művészi háziipari kötött-varott holmija minőség tekintetében ma is a régi, de a termelés ezen a téren nagyon megcsappant. Természetszerűleg drágák ezek a kézimunkák és természetesen nem tudja ezeket megfizetni a sokadalom közönséges embere. Ezek így ma nem is valók az utcai piacra. Hanem

annak érdekében is kellene már valamit tenni, hogy ez az igazán lelkiünkön fekvő ipar is legyen már egyszer valamivé. Ki lesz az a szervező ember, aki kiállításokat rendez ezekből a dolgokból és pénzes uri közönségünket fölbiztatja vevőként az ilyen kiállítások látogatására? Vagy még inkább ki volna az, aki ezt az igazán világpiacra való értéket valahová a konszolidált külföldre elvinné?

Szajmunkák: 1 drb. igás hám 2200—3200 (1800—2500), parádés félhám 2500—5000 (2000—4000), 1 drb. izzasztó 60—90 (50—70), tartószij 30—60 (25—30), 1 pár bokavédő 40—90, ökörkorbács 50—125, egy pár bocskorbőr 90—110 (70—100).

Bőripar: Egy pár negyvenes férfi magyarcsizma 800, viselő 700, lakkcsizma boxfejjel 1060, női lágy-száru csizmák 600, gyermekcsizmák 260—480 leu.

Szűcsmunkák: Több mint 10 sapkaárus és 5 bundaárus sereglét össze. Bunda 1300—1500 (1000), bekecs 1000—1300 (800—1000), mellre való egyszerű oldalombos 400 (250), festett 600—700 (400—500) ugyanolyan női 300—400 (240—280), sapkák, tarka báránysapka 160 (150), sima birkasapka 166—180, fekete közepes minőségű, sima báránybőr 250 (200), karimás 280—320 (300) leu.

Cserépedények: Összesen 50 iparos, 30 vidéki és 20 helybeli rakódott ki. A dési és tordai gyárak elsőrendű agyagipari gyárimányai uralták a piacot. Legnagyobb kelendősege volt most is a korondi székelyművészet remekeinek. Ezek áruikat jó délre már csaknem teljesen eladták. Művészi kivitelű nagy vázáik 60—70 leun keltek el. A lömör gyáripari termékek drágábbak és mégis jobban keltek, mint a mások. Közönséges járai mázatlan fazakak 1 lit. 4 és a 15 lit. 30, mázas cserépfazék nagyja 14, kisebb 6—7, mázas leveses tál 10, tányér 8, asztali vizeskorsó 15, vízihordó kancsó 20 leu.

Szászrégeni tulipános butorok: Régen az Egyetem-utcában ősszel vége-hossza nem volt a cifra tulipános ládáknak, ma csak egyetlen iparos volt és annak se kelt el mindene. Ládák 200—450, kanapé 600, záros kassza 120, előszobaasztal 150, tulipános szék 150, kredenc 900—1000.

Külföldi ipari munkások sorsa. Iparunk fejlődésére és hirnevére a minket éber figyelemmel kísérő külföld előtt nem a legjobb hatással van az iparügyi miniszterium egyik legujabb iniézkedése. E szerint az intézkedés szerint a már letelepedett külföldi munkások kiutasíthatók Románia területéről abban az esetben, ha az illetők által végzett munka belföldi munkással elvégezhető. Igaz, hogy ennek az intézkedésnek meg van az a jó oldala, hogy csökkenti a honos állampolgárok között a munkanélküliséget, de van ám nagy

kára is a rendeletnek. Tudvalevő ugyanis, hogy a külföldi munkás nagyon, de nagyon sok téren fölötte áll a romániai benszülött munkásnak s így kitudja — mi a jobb? Igaz, káros az államra a munkanélküliség is, de kérdés, nem éri-e az államot akkor nagyobb kár, mikor kiüzi a versenyképes példaadó elemet és ezáltal az ipar nivóját súlyesztli. A mi hitünk szerint, ha a kereskedelem a teljes kereskedelmi szabadság visszaállításáért áhitozik, ugyanezen áhíthatnak kell az ipart is áthatnia és ott is csak a teljes munkásszabadság lehet az üdvös. Az említett rendelet pedig ellenkezően, jövőre teszi lehetővé, ha azt a munkaügyi miniszterium előzetesen jóváhagyta, egyeseket pedig a helyi munkafelügyelőségek előzetesen megszerzett beleegyezésétől teszi függővé.

A valuta nem változott.

MULATTATÓ

Láttam még egy fáradt fecskét ...

Láttam még egy fáradt fecskét,
Dér-harmatos karcsu testét,
A templom csillagán,
Összezuvva piciny szárnya,
Busan néz az őszi-tájra,
— Vagy a szálló felhőket sírja tán?

Figyelem a csicsérgését
Bu-bánatos könyörgését
A hatalmas égre,
Gyógyítsa meg beteg szárnyát,
Hiszen őt oly nagyon várják,
Szébb hazába, viruló vidékre ...

— De nincs válasz sóhajára,
Elpihen a kicsiny pára
Az élet öléből ...
— Halk sóhajjal elsiratom,
Koporsóját csináltatom,
Zöld-tavaszon virult lomb-levélből! ...

Petrozsény. *Máthé András.*

Mókás történetek.

Okoskodás.

Még a békeidőben történt ...

Őszi betakarodás után a hosszú unalmas esteken beszélget az apjuk az anyjukkal. Az évi mérleget hányják-velik s megállapítják, hogy általában jó esztendő volt. Van a pincében, a kamrában, a padlásan ami kell a házhoz. Széna is elegendő a jószágnak.

Még egy kicsi szilvapálinka is lett. Szóval jó esztendő volt. A hiba csak az, hogy a János fiu — aki Bécsben szolgálja a császárt — már két esztendeje odavan s azóta hírt sem adott maga felől. Azt sem tudják itthon, hogy él e vagy hal.

Egyszer az anyjuk felveti az eszmét: Apjuk, hallá-e? Felmehetne kee Bécsbe, meglátni a fiát. — Ezen az eszmén tárgyalnak az öregek egy hélig. Meghányják-velik, hogy: ha mennék — így; ha nem mennék — úgy. A vége az lett, hogy hát mégis csak felmegy.

A következő héten tyukot süt az anyjuk s kürtőskalácsot. Hazaival megtelik az átalvető, még egy üveg szilvapálinka is elfér a kürtőskalács likjába. Végre utarak az öreg.

Megérkezik a bécsi pályaudvarra, s onnan hátán az átalvetővel nagyokat báméskodva bandukol a nagy házak között. Végre megszólít egy bizalomkeltő képű urat, nem tudja-e, merre lakik az ő fia?

— Das weis ich nicht (Biz én nem tudom) — kapja a választ. Hümmögve és fejcsóválva megy tovább. Majd újra megkérdez valakit.

— Ich kann nicht ungarisch (Nem tudok magyarul) — szólt a felelet.

— A tűz vesse fel a trottyos némettyit, én es jó helyre kerekedém ... Morfondírozva megy tovább s éppen a Mária Terézia emléket bámulja, a hatalmas szoborművet, a körülötte levő szép kicsi kertet, a kertet védő diszlánccokat, amelyek kőoszlopocskákhoz erősítve csüngenek alá.

Egyszerre csak nagy kiabálást hall a háta mögött s visszanéz. Rendőrök szaladnak kivont karddal, éktelen kiabálással egy kutya után. Mindenki szétszalad az utcáról, kapuk alá bujnak ijedten a járókelők. A mi emberünknek is megvillan a fejében, hogy ez bizonyára veszett kutya s ő is elkezd félrehuzódni. Amint visszafelé sandít és oldalt fariat, egyet nagyot bucskázik, keresztül esik a kőoszlopra erősített diszláncon, éppen a Mária Terézia emlék lábához.

Közben elrobogtak a kutya üldözői. Az apjuk föltápáskodik és keféli a poros kalapját. Majd az átalvetőhöz megy, tapogatja. Nincs semmi baj, az üveg sem törött el. Hátára veti, azián helyszíni szemlét tart. Nézi a kőoszlopokat, a rajtuk függő láncot, csóválja a fejét, vakarja a fületövé, végre megszólal:

— Suj edd meg a bolond némettyit. No ne! a követ láncra köti s a kutyát szabadon eresztli ...

Bölcs megállapítás.

Fuvarozni volt a székely. Hazatérőben a lovai is, ő maga is nagyon kifáradtak. Egy közbeeső faluban betér a nagyvendéglő udvarára, szekerevel megáll az árnyék alatt, loveszi a kantárt, leteti a hámistrángot s

enni vet a lovaknak. Majd ő maga is befekszik a szekérbe a kóber alá s elalszik.

Valami rossz máju emberek, talán éppen kőborcigányok járnak arra, s látván az őrizetlen szekeret, lekapcsolják a tartóláncot, levetik a belső hámistrángot s szépen elvezetik a lovakat.

Jósókára felébredt a mi szekeresünk s kinéz a kóber alól, hát lovat nem lát. Dörzsöli a szemét, néz hátra, ott is semmi. Kibujik a szekérből és elmélkedni kezd, még mindig álmosan:

— Nete ne! hát én vónék-e Nagy Anti Ditróbu? Mert ha én vónék Nagy Anti Ditróbu, akkor Isten uccse! ellopták a lovamat... De: ha nem én vónék Nagy Anti Ditróbu, akkor kaptam egy szekeret.

Akit nem lehet kihozni a sodrából.

Szombattalvi Lajos most már öreg, kiérdemült szolgálja a közéletnek. Székelyudvarhely rendőrkapitánya volt az én diákkoromban. Akkor negyvenöt év körüli férfit volt. Keddi napon helivásár volt akkor is Udvarhelyi, mint most, s erre az alkalomra a vidéki községekből igen sokan bejöttek a városba, mint most is. Ezek a szekerek megálltak az ut szélén — rendesen kocsmá előtt — s etettek. Az egyik kedden arra ébredünk, hogy a városban a következő feliratok vannak kiragasztva: „Az uton etetés, itatás, állongálás 5 forint büntetés terhe alatt tilos.“

Egy vidéki atyafi bejön szekerevel a városba, mint régen; megáll a kocsmá előtt, mint régen; enni vet a lovaknak, mint régen; bemeleg egy deci pálinkára mint régen. Még ki sem hozták a decit, már ott a rendőr s felszólítja, hogy menjen vele a főkapitány ur elcájiba.

A kihágás tagadhatatlanul megtörtént. A főkapitány ur diktálja a jegyzőkönyvet. Kérdezi a székely atyafitól a jegyzőkönyvhöz szükséges adatokat. A főkapitány előt most a következő párbeszéd folyik le:

— Hogy hívják?
— Éngemet-e?
— Magát, magát, no!
— Engemet enstálom Estók Jánosnak, szógálattyára.

— Hová való?

— Én-e?

— Hát mit kérdezi, hát maga hát!

— Én enstálom farkaslaki, szógálattyára.

— Hány éves?

— Én-e?

— A teremtsit magának! — csap az asztalra mérgesen a rendőrkapitány. — Hát nem maga, hanem én!

Az atyafi nem jön zavarba, hanem isteni nyugalommal felel:

— A naccságos főkapitány ur lehet ugy negyvenöt esztendő s...

(Etéd)

Márton Andor, plébános.

Már csak eláruljuk: a plébános ur a mi rovásunkra is irt egy anekdotát. Mivel a jó tréfát nagyon kedveljük, ezt a történetet is közreadjuk:

— Berze Árpád csikszentmártoni járásbíró volt, mielőtt repatriált. Egy időben koptattuk az udvarhelyi gimnázium küszöbét. Őt, aki udvarhely-szentkirályi székely fiú volt, otthonról élmezteék. Egy kenyeret s „köccséget“ minden kedden küldtek be neki. Már félig elfogyott a kenyér, amikor szelés közben a bicska megakadt valamiben. Egy levél került elő, amelyre ez volt kusza betűkkel kívülről felírva: „Édes liam, a levelet keresd a kenyérben.“ Ez jutott eszembe, mikor a „Magyar Nép“ belső felében láttam a felszólítást: *Olvasza a „Magyar Nép“-et.* (Szerkesztő megjegyzése: A felszólítást szívesen megváltoztatjuk ilyenképpen: *Terjessze a „Magyar Nép“-et!* Reméljük, mostantól fogva jó barátaink nemcsak olvasni fogják kis lapunkat, hanem ismerőseik körében új előfizetőket fognak toborozni!...)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kovács János gépész Sepsiszentgyörgy. Ön bocsánatot kér levelében, amiért a Dombi Mózes kérdéseihez hozzászólt, mert amint írja: nem akar toladó lenni. Tudatjuk, hogy hozzászólását nemhogy toladósnak tekintendők, sőt nagy örömmel fogadtuk és közöljük, mint egy jóakaratu, hozzáértő szakember véleményét. Hasonló megjegyzésekkel csak tessék fölkeresni lapunkat, mi a gyakorlati szakemberek tanácsait nagyon sokra becsüljük. Ez a cikke nagyon helyesen van megírva, de ha a fogalmazásban hiba volna is, mi a jó és hasznos tartalomért a megírás hibáit szívesen kijavítjuk. — *S. J. Homoród-jánosfalva.* A 345 leut köszönettel elkönyveltük, a 21 előfizető előfizetése folyó évre rendben van. Köszönet nemes fáradozásáért. — *L. J. és B. D. Tacs.* A folyó fél évre egyenként 13 leu megküldését kérjük. — *F. M. urleány Szatmár.* A küldött 20 leu beszámításával a folyó év végéig még 21 leu megküldését kérjük. — *B. I. Kohó-völgy.* Még 18 leu megküldését kérjük, hogy a naptárt elküldhessük. Előfizetés ez esetben 1924. márc. 1. jár le. — *Sz. D. Vámosudvarhely.* Előfizetés a most küldött 66 leu beszámításával folyó évi november 1 én lejárt. — *Érdeklődőknek:* A jövő évi naptárunk e hó folyamán kikerül a sajtó alól. Bolli ára körülbelül 14—15 leu lesz. Azon előfizetőinknek, akik erre az évre, vagy mostantól kezdve egy évre lapunkra előfizettek, vagy előfizetnek, a naptárt 5 leu előzetes megküldése mellett küldjük meg. Előre is kérjük előfizetőinket, hogy előfizetésüket ideje korán rendezzék és az 5 leu naptár díjat ugyancsak idejében juttassák el hozzánk, hogy a naptárak szétküldése azonnal eszközölhető legyen.

Az alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt, ill. lejár:

N. A. Teremiuffalú. 1923. máj. 15. — Szilgyaballa községből: B. A. és B. M. M. 1922. máj. 15. — B. F. Mezöbodon 1923. febr. 15. — Róm. kath. Polg. Leányiskola Szilgyasomlyó. 1923. jan. 1-én. — Sz. I. Magyaramegye. 1922. aug. 1. — Dalárda Bonyha. 1922. aug. 15. — Ref. lelk. hiv. Magyarfenes. 1922. aug. 15. — Sz. F. Vajdahunyad. 1923. jan. 1. — V. S. alszegi, Árkos. 1923. jul. 1. — J. I. Nyujtód. 1923. jan. 1. — D. M. Segesvár. 1923. jan. 1. — Uzon községből: Sz. J. Kovács és P. I. 1923. jan. 1. — P. L. és B. F. M. 1923. jul. 1. — H. J. vendéglős és B. K. 1922. jul. 1. — S. Gy. Toroczko. 1924. jun. 1. — J. V. Szárazajta. 1923. febr. 1. — B. I. Kispetri. 1923. jan. 1-én. — Sz. L. Székelytamásfalva. 1923. jan. 1-én. — E. L. L. Hadad. 1922. máj. 15. — Nagysajó községből: B. Gy. és K. I. 1922. aug. 15. — Cs. J. 1923. febr. 15-én. — Főgimn. Tanári kar Székelykeresztúr. 1923. febr. 15. — Korond községből: K. M. 1923. jan. 1. S. J. és K. D. 1922. okt. 1. — Lippa községből: Sz. J. 1922. dec. 1. — F. K. 1923. január hó 1-én. — Id. B. J. Torboszló. 1923. július hó 1. — K. M. Nagyalambfalva. 1922. május hó 15. — Mezöbergenye községből: B. G. és L. J. 1923. febr. 15. — L. V. Görgényüvegsür. 1923. febr. 15. — N. I. Várfalva. 1923. jan. 15. — T. A. Atyha. 1923. febr. 15. — K. M. Tasnádszántó. 1923. febr. 1-én. — Marosludas községből: N. A., S. J., Gy. Gy., G. S., F. M. és K. I. 1923. jan. 1-én. — Cs. A., V. T. J. és D. M. 1922. jul. 1. — Ifj. K. J. Nyujtód. 1923. jan. 1-én. — B. E. Kézdivásárhely. 1922. jul. 1. — K. A. Hadad. 1923. márc. 1. — G. J. Mocs. 1923. jul. 1. — T. J. Fintaháza. 1923. jul. 1. — B. J. Marosujvár. 1922. jun. 1. — Gazdakör Mezöméhes. 1922. szept. 1. — G. A. Mezöbodon. 1923. márc. 1. — R. J. Alvincz. 1922. febr. 1. — B. M. Ördöngösfüzes. 1923. jul. 1. — D. J. A. Kolozs. 1923. jan. 1. — S. J. Szászlekencze. 1923. jul. 1. — N. Gy. Sepsibükszád. 1923. ápr. 1-én. — Septér községből: M. Gy. Sz. I., ifj. F. S., Z. E. és G. A. 1923. jan. 1-én. — R. Gy. Sepsiszentgyörgy. 1923. aug. 1. — Sz. J. Kerelőszentpál. 1923. szept. 1. — B. I. Kőkös. 1923. szept. 1. — J. S. Nagyernye. 1923. aug. 1-én. — Marosnagylak községből: M. Á. 1923. márc. 1. — K. S. 1922. szept. 1-én. — M. D. Bethlenszentmiklós. 1923. márc. 1. — Id. Sz. János Nagyalambfalva. 1923. jul. 1-én. — R. I. Csejd. 1923. márc. 1. — J. A. Marosujvár. 1922. szept. 1-én. — Polgári Kör Zsibó. 1922. szept. 1. — B. B. Kálnok. 1922. jun. 1. — K. A. Kilyén. 1922. jun. 1. — Lupény községből: özv. B. I., B. L., K. F. és M. J. 1923. jan. 1-én. — D. J. urnó, G. O. és R. J. 1922. jul. 1. — K. R. 1922. okt. 1. — K. J. és F. P. 1922. ápr. 1. — S. A. és S. V. 1923. ápr. 1. — M. I. 1923. jul. 1. — A. I. és Irgalmas Nővérek 1922. márc. 1. — Sz. J. Marosbogát. 1923. jun. 1.

**Aki jól biztosít, nyugton alszik.
Aki a Magyar Nép útján biztosít:
jól is, olcsón is biztosít!
Kérjen űrlapot!**

Fél kgr. gyapju, vagy egy kgr. sajt árával megmentheti birkáját a pusztulástól!

„DISTOL“

biztosan meggyógyítja mételykóros juhait és szarvasmarháját! *VOPOPOPOPO*

„DISTOL“

Egyszerű a kezelés. Biztos a gyógyulás.

Kapható:

Gergely Ferenc utóda
cég drogériájában Cluj-Kolozsvár.

Lerakatok:

Gea-Krayer Droguéria R.-T. Temesvár.
Hletsch & Co. chem. laboratorium Szászsebes.
Dr. Guttman Béla gyógyszerháza Szatmár.
Krafft és Herbert Droguéria Szatmár.
Lukács László gyógyszerháza Kézdivásárhely.
Továbbá bármely gyógyszerházaiban.

Ne várjon addig, amíg állatja leromlik.
Lloyd 2111.

KWIZDA-féle FLUID

lovak lábainak ápolására ismét mindenütt kapható.
Ügyeljünk a KWIZDA névre.

**Gazdasági gépek és eszközök.
Vetőmagok**

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.
Telefon 2-36. Sürgöny cím: Hanncomp.

Terjessze a
„Magyar Nép“-et.